

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez polnjenja na
dom za vsa leta 8 gl. — k.
za pol leta 4 „ — „
za četr leta 2 „ 60 „
Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ — „
za četr leta 2 „ 60 „
Vredništvo in opravišтво
na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniha:
Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskuje štirikrat
5 kr., če se tiskuje dvakrat
4 kr., če se tiskuje enkrat.
Veča prispevka se plača-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačat-
elek (štampelj) za 39 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovajno
frankujejo.

Št. 75.

V Mariboru 29. junija 1869.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

V kratkem se prične novo četrletje. One p. n. naročnike „Slov. Naroda“, katerim do tje naročnina poteče, prosimo, naj jo o pravelem času ponovno, da ne pride nered v razpošiljanje. Kdor bi se prekasno naročil, ne mogli bi mu več ustrezati s prejšnjimi listi, ker nam velika denarna škoda, katero imamo pri „Slov. Narodu“, ne dopušča tiskati več iztisov, kakor je naročenih. Novci se najboljše in najceneje pošiljajo po poštinih nakaznicah (postanweisung) in pristavljamo, da znaša četrletna naročnina 2 gold. 60 kr.

Vsem dosedanjim žrtvam kljubo smo si priskrbeli novih delalcev in dopisnikov, tako da nam bo mogoče zadostiti vsem tirjavam, ki se morejo staviti do slovenskega lista, ki v sedanjih časih izhaja samo trikrat na teden. Prinašali bomo kakor do zdaj vodne članke, ki bodo brez strahu vsestransko tolmačili naše politično razmerje, v dopisih bomo podajali bralcem najnovejšo dogodbe na slovenskem in avstrijskem svetu. „Listek“ se nam bo obogatil in nam je med drugimi znani humorist g. dr. Zarnik obljubil, da bo v „Slov. Nar.“ listku nadaljeval svoje toliko priljubljene „originale iz domačega življenja“; s kratka, naša skrb bo, da ponudimo Sloven-
cem list vreden in dostojen; na Slovencih pa je, ali nas hočejo podpirati v našem početju, ki tirja od nas tolikega požrtovanja, ali pa hoče dopustiti, da se kedaj še volja spolni našim nasprotnikom, ki nam že konec ne le voščijo, ampak tudi javno prerokujejo.

„Slovenski Narod“ bo svojo dolžnost storil, naj jo stori tudi slovensko občinstvo!

V Mariboru konec junija meseca 1869.

Lastniki in vredništvo.

Dežmanov „parkelj.“

„V svobodni državi so stranke opravičene, boriti se med seboj; a če vidimo, da je naša nagota še nepokrita, da smo zabredli v siromaštvo, tedaj si nam je najprvo združenim pripraviti, česar potrebujemo, da bodemo brez skrbi mogli živeti.“ — Tako piše „Tagblatt“ 26. junija. — Stranke so torej v svobodni državi, kakoršna je Avstrija po besedah, opravičene, boriti se med seboj, — samo to je, da zmagati mora vedno ena, in ta je pri nas tista, katero brani „Tagblatt.“

Že stara Dežmanova zvijača je, kranjskega kmeta vedno in vedno imenovati „praktičnega“ (der praktische Krainer) vedno in vedno mu po-
navljati: ljubi kmetič! pusti vse, kakor je bilo, predno so ti povedali, kakšno

je; kajti če se bodeš vtikal v stvari, za katere ni lopata niti motika, ne plug niti brana, ne grablje niti kosa, čaka te za vrata skrit črn parkelj, kateri te brez milosti vklene v trde verige še večjih davkov in stroškov, udari z brezovko še manjšega zaslužka in dobička. Saj si moj praktični prijatelj in torej umiješ, ako bodeš imel še več davkov in stroškov, a še manj dohodkov nego zdaj, v katerih ne bodeš mogel kupiti soli za jed, usnja za obutal — grozni časi v katerih ti bode optiv na hrbet vzeti svoje uboštvo in s palico v roki iti od hiše do hiše, ne kakor pogorelcu, kateri si zopet opomore, nego kakor prosjaku, ki s palico v roci v grob léže. A kaj je tega krivo? Samo to, ker se vpiraš, da bi po tvoji deželi gospodarili edini mi, ki imamo bajonete, sablje in topove okoli sebe, — mi, ki smo dovolj mogočni, da smemo celó c. k. vlado ustrahovati. In če to moremo, kako ne bi ustra-
hovali tebe preprostega, ubozega kmeta; ali obrtnika trgovca in meščana, ki nimaš pod svojo roko orožja in policije, ki nimaš „Tagblatta“, ne znaš pi-
sati lažnjivih promemorij, ne trositi laži po novinah vsega sveta, s kratka tebe, ki nisi dovolj mogočen, niti ne ali dovolj zvit ali pokvarjen, da bi nam udarce vračeval s takim orožjem, s kakoršnim te mi sekamo? Ne vidiš, da ti je poginili? Če torej poginiti nečeš, naglo priteci v naše vrste, ali če tega ne storiš, vendar vsaj molči, vsaj ne giblji, — ne pošiljaj iz hiše birača, kader ti prinese iz pisalnice nemške pozive, odloke, razsodbe itd., ne zahtevaj od sodnika, da bi po slovenski s teboj razpravljaj in pisal, ne beri slovenskih novin, ne hodi na taborje, ne kriči: živi Slovenec! — ne strži Sokolovcem; nego rajši ostani „praktischer Krainer“, kadilnico vzdignij pred svojim poštenim prijateljem „Tagblattem“, prišij na klobuk že-
lode, objemlji turnarje, ter z njimi vpij: sramota je biti Kranjec, a Slovenec biti je infamija! — Spoštuj Dežmana z njegovimi hlapci, med katerimi so zadnje čase tudi policaji. Ako to storiš, bodeš „praktični Kranjec“ ter iz-
bereš si najboljši del, kateri se ti ne odvzame; dobro ti bode in dolgo bodeš živel na zemlji. Ali ni to res praktično?

„Tagblatt“ dalje kriči: „pri zadnjih žalostnih prigodkih se gmotna (materijelna) stran vse premalo poudarja. Ljubljanskega mesta in vse de-
žele bodočnost bi si imela posebno prizadeti, da povzdigne obrt in da si pridobi novece. Kranjska zemlja ima tisoč lepot, in tuje bi vanjo hodili, kakor v Švic, Tirole itd. V Ljubljani se v dober kup živi, zrak je izvrstno zdrav, torej vse posebno kakor je nalašč pripravno v pokoji živčnim uradnikom in vojakom. A kako je zdaj pri nas? Sprehodiča našega mesta, sicer ob tem času polna tujcev, vidimo prazna; letna poslopja v obližji nimajo prebi-
valcev; po okolici, koder prej po letu ob nedeljah vse živo bilo meščanov, je zdaj vse mrtvo; potje iz mesta na kmete so zaprti: trgovina v mestu peša, in po janjski dogodbi utegnemo malo ne s številkami dokazati to
pésanje.“

Listek.

Francoz na kurjih jajcih.

(Konec.)

„Gospod, povzame Vinnicki, mi imamo prigovor: ena lastovica ne stori poletja. V vas je ta prigovor uresničen; kajti kader smo mi šli v ho-
čimski boj, mislili ste si vi: tud brez mene bode bitva dognana; vendar ima vitez cene več od blazna. Ako je li brez vas bila končana bitva, dvor takoj ne propade, če nejma blazna.“

„Na koga to meri?“ zavpije dvorjan ter prime zopet za meč.

„Po lahkem! lepo po lahkem! Na vas ne meri, nasmehne se Vin-
nicki; ostani vsa jeza in meč v nožnici! Kako bi svet gledal, kader bi zve-
del, ka se je navarski vitez boril z blaznom brez rokavic in šlema! Torej bodite hrabri ter ne izdirajte kopja, rajši pregovoriva prijazno bese-
dico. Tedaj znate, gospod, ka ima naša milostiva kraljica rada piščeta?“

„Znam.“

„Tudi li znate, ka milostiva kraljica blazna ne more videti?“

„Znam tudi to; kaj sledi iz tega?“

„Tudi li znate, ka je zdaj zima v Poljsi?“

„Čutim.“

„Znate li dalje, ka ni sama kraljica ne more piščet imeti po
zimi?“

„Da! da! nego dalje, dalje; kaj sledi iz tega?“

„Iz tega sledi, reče blazen, ka pomočijo ónega, kar kraljica ljubi, misli njeno prijazen dobiti on, katerega ona ne ljubi; s kratka, kokošmi hoče
blazen . . .“

„Ne umejem te,“ zavpije Francoz, z nova se v kresla vrgši.

„Vendar svet govori, ka ste bistroumen. Poslušajte me: jer zdaj
po vsej Poljsi nobena kokoš neče na jajcih sedeti, zato sem jaz prevzel ko-
košje delo.“ To izreki Vinnicki privzdigne ogrinjalo ter Francozu pokaže
gubezdo jajec, na katerih je sedel. „S tega, plemeniti vitez, morete razu-
meti, povzame, koliko čislam naše gospé prijazen, jer uže dva cela tedna
želim na jajcih. A mislite si: ta piščeta potlej denem na kraljevo mizo i

kraljica se začudi ter povpraša; od kod so po zimi piščeta? Ugibali ino
ugibali bodo, ter poslednjič se pokaže, ka je piščeta Vinnicki izvalil.
Kaka čast, kaka slava narediti stvar, katere do zdaj še nikdo nej
mogel.“

„Dréžgi (burke), kakoršnih ste vajeni, gospod Vinnicki!“ Francoz ma-
loveren dregne v besedo.

„Za boga, nejso dréžgi! vsklikne Vinnicki, čital sem to skrivnost v
učenej knjizi. Sedeti mi je še 7 dni, kajti stoprv po 21. dnevi izlezó piščeta
iz lupin.“

„Vendar samo za čase se pokaži kralju, podarim ti polno možnojo
zlata i obétam ti, kraljici o tebi govoriti.“

„Lepa hvala na zlatu,“ odgovori Vinnicki, „jer moderci i blazni
zlata ne potrebujemo; a če hočeš kraljici spregovoriti o meni blago besedo,
tedaj plemeniti vitez, tedaj . . .“

„Kaj bode tedaj?“ Francoz naglo prestriže besede.

„Tedaj bi se morebiti utegol pripraviti, da idem h kralju, nego
samo tedaj . . .“

„Kedaj?“

„Če vi gospod sedete, na moje mesto, prisegši mi, sedeti, dokler
se povrnem; kajti drugače se ohladé jajca i vse moje delo bi bilo zastoj.
Vendar vas mi je opomniti, če sedete na jajca, da pazno sédite. Na lahko
se oprite na obe roci, ter potlej sédajte, a na lahko, umejete, vrlo na
lahko.“

Francoz je dolgo zamišljen hodil sem ter tam. Delo je bilo smešno
a izguba kraljičine prijazni še strašnejša. Napósed vsklikne: „Ná roko!
Hitro pojdi, baš k obedu slišim zvoniti.“ Vinnickemu podá roko, od-
paše meč, sleče nepotrebno obleko, na lahko sede na jajca ter se zavije v
ogrinjalo.

Vinnicki svojemu slugi zašepetá nekaj besed na uho, preobleče se
ter Francoza z loparjem nekolikokrat udari po hrhtu, i reče ozbiljnim gla-
som: „Kakor drugi kralj te bijem za viteza; kokošja jajca bodeš imel v
grbu.“ Potem odide. —

„Malopriduež, kam si zopet se bil zaril?“ pozdravi kralj Vin-
nickega.

Mehmed pozna ta glas, brž se torej obrne na tisto stran in stopi
prav pred Ilijo.

dam Vam tú Johnovo zapovelje v vestni prestavi, kakor sem ga našel od gen. Johna samega podpisanega. Glasi se s številkami in napisom takole:

C. kr. generalno zapoveljništvo v Gradcu 28. maja 1869

K št. 3262.

C. kr. zapoveljništvu vojaške postaje v Ljubljani.

Kamo vojaškim oblastnjam tamo tudi posameznim častnikom omdotne postaje — po skušnjah lanskega leta storjenih nimoglo — neznano ostati, da narodna nesloga med nemškimi in slovanskimi prebivalci v in okoli Ljubljane ne živi le na tihem, ampak da ravno javni sprevedi družtev ponujajo priliko mejusobnim napadom (insulte) in tepežem (thüthlichkeiten.)

Sporočilo postajnega zapoveljništva 20. maja 1868 št. 258 kakor tudi ono 24. t. m. št. 86 kaže jasno dovolj, da pozabijo nasprotniki tudi obzire (rücksicht) do c. kr. častnikov, ako se slednji udeležujejo izletov in zabav druge stranke.

Brezdvojeno jih vodi pri tem — če tudi politično neopravičenassumnja, kakor da bi bili vojaki (angehörige des militärs) v narodnih ali političnih zvezah z nasprotno stranko; in vojaštvo je potem izpostavljeno zabavljanju in — kakor kažejo izgledi — tudi dejanskim napadom.

Po sporočilu postajnega zapoveljništva 24. t. m. se je podalo 25 častnikov posade z dunajskim osebnim vlakom — torej ob 1. uri popoldne — v Litijo udeleževati se veselice nemških turnarjev, dasiravno je deželnega predsednika namestujoči vladni svetovalec knez Metternih že ob 1/2 12 uri dopoldne prosil, naj bi se mu dala peška pomoč (infanterie-assistenz) proti ponavljanim neredom (excesse).

Iz sporočila se more na dalje spoznati, da je bila obistem času razdraženost kmečkega prebivalstva že precej (bedeutend) narastla in da se je bilo bati, ka bi se že ob 1/2 3 uri zgrabili (die gefuhr eines zusammenstosses drohte).

Najmanje (gelindestens) se mora imenovati nepazljivost (unvorsichtigkeit), ki je častnike zapeljala, da so se na kraj zabave podali oni trenotek, ko se je črt in narodna razprtija med političnimi strankami že tako jasno kazala (einen so scharfen ausdruck gewonnen.)

Ni težko spoznati, da so napadi (auschreitungen) kmečkega prebivalstva na c. kr. vojaštvo, kakor avgusta meseca lanskega leta na Viru in v drugih krajih, potem letošnje ponavljanje teh napadov v zvezi s zapiranjem (arretirungen), o katerem so lokalni časniki poročali in ktera zapiranja so se pri neredih pozameznih kmetov v mestu s sodelovanjem častnikov — brez službenega zaukaza — vršila.

Čutim se prisiljenega, ka izrekam, kako se čudim (befremden), da postajno zapoveljništvo 23. t. m., ko je zvedelo o dogodkih v Litiji, častnikom ni odsvetovalo udeležiti se turnarske veselice; za to bi bilo kakor je videti imelo časa dovolj še na kolodvoru, predno se je osebni vlak odpeljal.

Vojake zlasti pa častnike, ki ne stojé v nobeni stranki in se nobene ne udeležujo, svari tudi spoštovanje samega sebe in pa čast vojaškega stanu, da se skrbno in s praviim taktom ogibljejo krajev in prilik, kjer politična in narodna agitacija svoje namene (zwecke) razkažuje (zur schau stellt) ali kjer se ta agitacija lahko strastno razname (zum leidenschaftlichen ausbruch gelangen kann).

Če pričakujem v tem obziru od gospodov častnikov popolnoma objektivnega mišljenja in zmerne razuma (massvolles verständnis), vendar hočem na drugi strani tudi popolnoma varovati osebno svobodo do razveseljevanja, kolikor se dakako sklada z načeli omike in našega stanu; vsemu

temu kljubu pa se mi vendar potrebno zdi, da postajno zapoveljništvo častnike spodobno podučí in prihodnje v tem smislu rabi svoj upljev.

John. l. r. FML.

Tako se glasi Johnovo zapovelje v prestavi zvesti, kolikor sem jo mogel najzvesteje napraviti. Da Vam pa še bolj dokažem, ka izvirnika nisem od daleč gledal, ampak s svojimi očmi videl, pristavljam Vam, da je bilo tudi v Ljubljano predstojéce zapovelje razposlano s pristavkom, naj se dotičnim častnikom Huynovega polka naznani če količkaj mogoče — ustno. Johnovo zapovelje bi bilo imelo tajno ostati, ker pa me „Triglavora“ nesramnost sili braviti svojo sporočevalčvo in Vašo čast, govoril sem na vsa usta. Da je prestava zvesta sem Vam porok, vsaj da je zadržaj isti, kakor ga Vam naznanjam. Lahko bi podpisal tudi za občinstvo svoje Vam itak znano ime, hvala Bogu je častno in od vojaštva nisem odvisem, torej se mi ni ničesar bati. Mislim pa, da bo občinstvu že to samo zadostilo. Ko bi pa častniki stoječi pod generalnim zapoveljništvom graškim, ko bi general John — česar vsi ne morejo — s svojo častno častniško besedo oporekli moje sporočilo, potem stopim s svojim imenom pred javnost, pa tudi z dokazi, ktere imam v roki. Ne bojete se od mene nobene mistifikacije, sram pa naj bo vseh, ki se kot Slovenci predrznejo dvomiti nad slovensko poštenostjo*.)

Politični razgled.

Iz Dunaja se brzojavlja „Politiki“: V dobro podučenih krogih trdé, da je stanje tako imenovanih meščanskih ministrov odvisno od tega, kako se bodo obnesle nadomestilne volitve za deželni zbor česki. V prepiru med Herbstom in Kuhnem je pravdo zgubil Herbst.*

„Wien. Ztg.“ oglašá troje lastnoročnih pisem cesarjevih, na Beusta, Tanfleja in Andrášija, v kterih se delegacije sklicujejo na 11. dan julija meseca na Dunaj.

Iz Prage se brzojavlja 26. t. m.: Včeraj so v vredništvu „Narodnih listov“ kakor tudi pri obeh Gregrih iskali po rokopisih — pa zastonj.

„Kath. Bl.“ naznanjajo, da linški škof ne bo hotel iti pred porotno sodbo, češ da deželna sodnija v cerkvenih in verskih zadevah ni kompetentna.

V Bukarešti so 24. t. m. zaprli oboroženega človeka, ki je kar naravnost priznal, da je hotel iz političnih nagibov umoriti ministra Cogolniceano-a. Minister, kteremu je žugala tolika nevarnost, zapustil bo za nekoliko časa domačo deželo in bo potoval v Berlin, Pariz, tudi na Dunaj.

Knež Sapiéha je odgovoril na adresu okrajnega zastopa Goriškega na Gališkem: Avstrijsko ustavo, ki nikomur ne more zadostovati, moramo pobijati in od cesarjeve milosti pričakovati ugodnega uspeha.

*) Čuden slučaj je vsakako, da nam ravno ona številka „Triglava“, v kteri se nam mistifikacija očita, ni prišla v roke, sicer bi bili mi že prej protestovali proti „Triglavorumu“ neprepričljenu obrekovanju: da je bila naša notica resnična, bil bi se „Triglav“ lahko podučil iz oficele „Debatte“, ki je ravno tako kakor „Slov. Nar.“ poročila o Johnovem zapovelju. Morebiti je marsikteremu neljubo, da se stvar razve, kakorim je; nam ni treba nepoštenega, niti hinavskega ali lažnjivega plašca; naj sline cedi pred oficirskimi duri in se trese pred njihovimi sabljami in zausnicami — nam tega ni treba, pa nas tudi ni volja, dokler ne bomo — in tega nikdar ne bomo — prodali svoje poštenosti.

Vredništvo.

„Izpeljite mi iz tabora tega blazna“, — ukaže navzočnim, „zato da ne bode kričal le-todi; dajte mu jih na podplate!“

„Ali tvoj „berat“, vezir!“ — Ilija vskrikne skoro solzan. „Pravijo, da tvoja „berata“ ne veljata, jaz pa sem ti veroval, vezir!“ — zavpije še silnejše, da ga za tega delj vlečejo dalje in dalje.

„S teboj je prav taka, kakoršna je bila s tisto lisico, ki je sama bila kožo prinesla h krznarju!“ — oponeše mu zaničljivo nekdo izmed biričev, ki ga vlečejo iz tabora.

Nu, kaj pa Tomažević?

Na meh so odrli živega, zato da je v lastni krvi poginil poslednji bosanski kralj — Štefan Tomažević.

* * *

Po razvalinah Sutiškega samostana blodi nekov moški, že star; izbuljeno ogleduje okajeno zidovje, razdrobljenih svetnikov ostanke in strte križe. Kmalu mu je na poti kup razdrobljenega kamenja, kmalu množina slopov, ki leže vse križem. Žalostno se ozira okrog sebe.

„Snaj vendar nisem zablodil“, — omeni sam sebi, „to je Sutiški samostan, kjer v raki počiva moj kralj. Bog, o moj Bog, kaj se je pripetilo tu?“ — stokne in žalosten se povspne na grmado kamenja, izmed kterega štrlé razlomljeni mramorovi slopi, ki sezajo na dvoje razriti bogomolji v naročje. Truden se zgrudi na slop, roci spusti v naročje in ozre so okrog sebe. — „Tu je bogomolja, ali kdo je tako opustošil jo? Ni križa ni celega več, vsa sveta znamenja so razdrobljena. Kako bi spoznal, kje počiva kralj?“ — Kinkne mu glava na prsi: bodi-si od starosti, ali pa mu je telo oslabeo, in bolestno vzdihne: „Kralj, o moj kralj! Kje si, da si še enkrat na tvojem kamnenem grobi ohladim vroče čelo — ter ojačim svoje možgane, ki so vturdile jih moje misli na osveto?“

Na odgovor temu klicu zamolkel topot vdari na uho mu. Takoj vskloni glavo, skrbno ozre se okrog sebe, ali nikogar ni na razvalinah — tam po plani dirjajo trije jezdecí sém od Bosne, Hercegovinskim goram naproti.

Ne mara tako dirjajo zato, da bi še pred poludnevom ohladili se v senci polurazrušenega samostanskega zidovja? — A starčku ni na mari, še zméni se ne, kdo se mu bliža; blodi mu oko po razvaljenem kamenji in po razrušenih slopih — razmetanih bogomolji pod mogočnim obokom. Tudi

jezdecév senca ne vabi v svoj hlad: na vse strani se postavljajo od žalostnega okroga; zamišljeni dirjajo mimo bridkih razvalín dalje, kar eden njih zavzet glasno vsklikne in vstavi se; to trenutje se vstavi tudi njegova tovariša — ter strmita, kamo jima pot pokaže; ali ta vidi nekega starčka, ki sedí meju razrušenimi slopi in trpko gleda okrog sebe, pa je še le zdaj svoje oko do dobrega vpel va-nje, toda ne gane se s svojega mesta, le z glavo pokimlje.

„Ali ga poznate?“ — povpraša sprednji jezdec.

„I, ta prokleti sin je to“, — odgovori drugi jezdec.

„Vendar-le bi bili morali za njim dirjati takrat, saj znate, kedaj“, omeni tretji jezdec, takrat, ko smo prav po tem le poti zibali se za njim, pa bi še zdaj Bosna bila naša!“

„Za Boga vendar, povédite mi! — oglasi se starček s prošnjim glasom, a nepremakljivo sedí na svojem mestu, „i kaj se je vendar pripetilo tu?“

„Ali še tega ne znaš, pasji sin ti!“ — razkači se prvi jezdec, „saj si ti Ilija, ki si izdal véro in svojo domovino, kaj ne?“

„Da, jaz sem Ilija“, — potrdi sivček, „a ti si Mirko, tisti-le tam je Bogdan, on le pa Staniša, snaj vas poznam vse tri. Toda zakaj si bleknil to o veri in domovini? Jaz nisem izdal nikogar, le osvetil sem se kraljevi smrti.“

„Pa tu sediš bogomolji na razvalinah, na svoje osvete ostankih, s kterimi je pokrita Bosna, in povprašuješ kaj je to“, — zavrne ga Bogdan.

„Varaš se“, — odgovori Ilija, „ta osveta je zadela le mene!“

„Pogini, kukavica!“ — vskrikne Staniša in handžar stegne Iliji nad glavo.

„Nikar!“ — zavpije Bogdan in na stran odbije tovarišu zarijevelo jeklo. „Naj živi ta kukavica, brza smrt bi prestrigla njegovi duši muke; naj živi, naj ga vjeda njegove vesti neumorni črv; naj živi in muči se, ker je tako nesramno izdal svojo domovino!“

„Res, najboljšé tako“, — potrdi Mirko, „ta slepec, prevarila ga je le ena hudodejna osoba, svoje in naše domovine je zabil. Proklet bodi, ti starec, ti grešnik — zdaj in na vekov veke!“ — zagrozi se s svojim mečem Iliji in zdirja dalje.

„Amen!“ — vskrikne njegova tovariša, pljuneta proti Iliji in ubriše se za njim.

„N. fr. Lloyd“, nemški organ ogerske device pravi v širšem avd-nem članku o českem vprašanji: Da ima Česka z ozirom na zgodovinsko pravo ravno toliko pravice biti avtonomna država, kakor Ogerska, o tem ne moremo nikakor dvomiti; dá, za te tirjatve moramo imeti vse sočutje. Kako bi tudi Ogerska mogla misliti, da je nehala avtonomija Česke, saj je Ogerska kot samostalna država pogodbe sklepala s Česko tudi kot samostalno državo! — „Pol.“ pozdravlja ta glas kot prvo znamenje, da se zopet pričinja sporazumljenje med dvema narodoma, ki nimata razloga črtiti se.

27. t. m. naznanja telegram iz Rima: Papež je v zadnji alokuciji obžaloval ono postavo italijanske vlade, ki je tudi klerike podvrгла vojaškemu nabiranju; hvali proteste italijanskih škofov; pravi, da je Katolicizem v velikih zadregah in škodi v Avstriji in Ogerski. Poročila iz Španije papeža bolé, kakor tudi to, da Rusija še vedno preganja katoliško cerkev tolažiló pak mu je stanovitnost poljskih škofov. Papež izreka svoje upanje, da se bo duhovstvo ravnalo po izgledu škofov in oponinja h koncu sovražnike cerkve na ostro sodbo božjo.

Mazzini je zapustil Švico, kjer ga je bila začela Italija nadlegovati in se je preselil v svobodno Anglijo.

V kratkem se na malo časa snide novoizvoljeni postavodajni zbor francoski. Do zdaj se ne vé, ali se bo v zboru kaj pokazalo, kam jo bo krenila prihodnja Napoleonova politika. Napoleon zdaj menda še sam ne vé, ali bi pustil, da se strasti same uduše, ali pa bi zasukal svojo politiko na pota svobode in reform, kakoršnih tirja čast francoskega naroda.

Razne stvari.

* (Protest) proti mestnemu zboru ljubljanskemu je vložilo krajnsko duhovenstvo iz vse škofije. Duhovniki se med drugim obravnujejo vpadom mestne promemorije tako-lo: „Gotovo rez, gojiti v ljudstvu kerščansko pravost in poštenost, ga zmiraj bolj olikovati in izobraževati vsem vedstvu ki spada v njegovo okrožje, z eno besedo: naraven napredek — to je bila naloga, katero je duhovščina od nekda skušala pri ljudstvu spolnovati in jo še skuša. Na to merijo njene pridige, njeni kerščanski nauki za odrastle in za otroke, njeno podučevanje v šoli in drugo občevanje z onimi, ki so njemu skrbni zročeni. Tisoč pri bo vsaki dan pripravljenih pričati zvestobo, s katero se je duhovščina odlikovala v tem svojem delokrogu, pričati dobro ime, ki si ga je pridobila in vtrdila še daleč zunaj mej domače škofije. Njej se ni bati, da bi jo kdo na laž stavil, če trdi, da je ona prva odprla pot izobraževanju slovenskega ljudstva. Izmed ljudstva izrastla, med njim živi in zatoraj dobro pozna njegove vsakršne potrebe in nadloge, zato naravni nagon srca vелеv darovati vse svoje moči pospeševanju dušnega in telesnega blagostanja taistega ljudstva. Duhovščina ravno je prva resna likati začela ljudski jezik, v katerem edino ima narod sredstva za omiko in napredek. Ona ravno je že zdavnaj, preden so bile redne šole, ljudstvo brati učila, mu zidala šole, napravljala toliko šolskih zalog, imela zasebne šole. Duhovščina — ona skrbi za napravo in razširjatev vsakovrstnih ljudskihpisov; privablja s svojim vplivom tise udev k Mohorjevi družbi, ktera je ravno v ta namen ustanovljena, ona s tem, da brati veli, poblažuje versko in nrafsko čutilo

„Hm! ali niso neumne besede to?“ — začudi se nesrečni starček; to trenotje pa se zgane in vsikrine za jezdiči: „Hoj, Mirko, Bogdan, čujta, junaka! čuj tudi ti, Staniša! vezirjev „berat“ je mrtev!“ — in dvigne oslovsko kožo, „nate, idite z njim k sultanu, padišah zopet oživi Bosno, tedaj — ali je razdéta! — Ne čujejo me! — povzdihne čez nekoliko časa in zopet sede na razvaline, „kar brez „berata“ jezdijo dalje, potlej pa se vsa kri-vica stepe le ná-me. Moj Bog, moj Bog!“ — vspne roke, „star sem že, te žalosti gotovo ne strpin!“

Glava mu zléze v naročje, strije jo v dlani, komolca pak podpre ob koleni. Mine dan prvi, mine drugi — ne gane se, ne je ni ne pije, le zdaj pa zdaj jekne, a jek se otožno, strašno raztéza po Sutiških razvalinah, rablejše in rablejše, naposled pak utihne. Pleneči ptiči so precej zavohali, ko hitro je starček bil izdihnil svojo dušo; dva dneva so krožili nad njim, spuščali se ná-nj, kljuvali mu oči, pikali glavo, prepikali jo in uživali njegove močgane, v kch se je domovini bilo porodilo toliko izdajnih misli.

Katarina Kosarevna je videla, da se bojne sultanove jate odmičejo od gradu Blagaja; ali ne dolgo časa, že je sultan zopet prihrmel z večó močjó, Hercegovinje pak — nepripravljene, in ker so jih bili razdvojili prorokovci, ne morejo zmóči sultanove vojske. Katarina je torej morala pobegniti, da se je otela. Blodila je okrog s svojim pičlim spretnstvom tako, kakor vdova kraljica Marija. Marija je zavetje našla v naročji slovenskega bana Pavla, ali ta nevestnež je vzle jej vse imenije in do cela osušil jo, toda kmalu ga je vjela božja pravica: Turci so ga zasačili in ubili. Marija pak je zopet pogodila, da se je otela, kajti zatekla se je k ogerskemu kralju v varnejše zavetje.

Katarina Kosarevna je umrla v Rimu osamela brez otrok; svojo pravico do nesrečne Bosne je pred smrtjo odločila sv. Očetu. Nihče ni pojokal na njenem grobu, še spominika ne bi bila dobila nad-se, ko bi sama ne bila še živa odbrala si pokojišča v cerkvi: „ara coeli“ po imeni — pred velikim oltarjem, in ob enem spominika, v kega je bila vsekana nje podoba z bosniškim grbom vred in z vojvodskim grbom sv. Save, ali s Hercegovinskim — napisom vred, ki je kazal, da to je spominček Katarini — hčeri Štefanovi, sv. vojvode, in uduve Tomaževičeve, ki je bila sama omislila si ga (monumentum ipsius sumptibus positum).

Še nekoliko časa so se branili poslednji bosniški junaki, dobili so bili zopet nazaj grad Jajce z obližjem vred in izročili ga ogerskemu kralju v varstvo. Ali Oger ni mogel dolgo časa braniti Bosne, ki so jo bili Bošnjaci sami izdali, zato je kmalu pogoltnila v turško sužnost.

Izdatelj in vrednik Anton Tomšič.

kakor tudi pristojno zunajno vedenje; ker mu naznanjuje vire, iz kterih si more zajemati poduka v raznih gospodarskih oddelkih. Naj le pošlje mestni odbor svoje poročnike med ljudstvo; lahko mu bodo povedali, kako duhovščina pospešuje sadjorejo, napravljaje drevesnice, posebno pa svilstvo zasajaje murbinah dreves, vinstvo v rabo jemaje žlahtnih trt, kako obdelovaje puste tla spodbada ljudstvo k enakim poskušnjam in s tem po svoji moči pomaga lajšati bridko osodo. Gotovo iz dna srca neradi govorimo o lastnih zaslugah. Le brezmerno dolženje mestnega odbora nas je prisililo, da jih nismo zamolčali. Sicer sami dobro sprevidimo, da še nikakor svoje naloge nismo dovršili, in da imamo še lep kos dela pred seboj, ktereга se pa ne branimo, temuč truditi se hočemo, da ga z Božjo pomočjó dokončamo. Tudi nam še na misel ne pride, da bi prezirali unstranske zasluge, ki so si jih drugi za narodno omiko pridobili; vendar pa menimo, da brez žaljenja onih, ki so prijazni pravemu napredku našega naroda, smemo ponosno pred mestni odbor stopiti in ga vprašati, če se mora kak stan v delavnosti za ljudsko omiko in napredek z našim meriti. Posluževaje se tiskarstva in zasebno občevanje z verniki je sijajno delala duhovščina za ta namen, in da bi ga dosegla, ni nikdar vedoma rabila pripomočkov postavno prepovedanih. Nasproti takim radovoljnim darežljivostim se ne stramuje mestni odbor, duhovščine v očeh krščanske srenje, pred slavno vlado in v javnem mnenju sploh dolžiti, češ, da „ona, ne da bi s krščansko ljubeznijo in z ogledom krščanskega trpljenja v okom prišla neutajljivi sirovosti src in zanašanju na telesno moč, svoj zdatni vpliv velikrat ravno v nasprotno stran obrača.“ V takem očitaniu ni ne duha ne sluha pravičnosti. Če bi kdor si bodi izmed nas v tem času, ko moramo vedno na vse strani oboroženi biti proti naj strupenejšim pušicam obrekovanja, zasmehovanja in zaničevanja varovaje naj svetelše nedotakljive lastnine človeštva, če bi v tej brambi kteri kako veljavno postavo prelomil, saj nismo izven postave in ne nad postavo, tudi ne zahtevamo izjeme zase: mestni odbor naj le duhovskega prestopnika postav brez ozira naznani pri dotični gospodski, da se po sodnijski preiskavi resnica prav poizvé in postavam zadosti. — „Mešaje politiko v verstvo,“ pravi mestni zbor, „bega duhovščina zdravega in vernega duha ljudstva in jemlje pod ščit duhovske mogočnosti razdraženo počenje njegovo.“ V ustavno vladani državi že mora tako biti, da se vsak državljan več ali manj zaplete v politično gibanje. Ali hoče edino duhovnu, ki je tudi avstrijski državljan, ki tudi davke plačuje, zabranjeno biti, da bi lastnega političnega mnenja ne gojil? Ali se bo le duhovnu v hudodelstvo šteló to, kar si vsak misleči v pravico lasti? Ali bo le njega preganjanje zadevalo, če hoče postavno vživati pravice? Kdo ga sme tožiti, dokleg dela med mejami postave? Če jo te prestopil, naj se dokaže; če pa mestni zbor nima trdnih dokazov v rokah, vtisnen je neizbrisljiv madež obrekovanja njegovi terditvi, da duhovščina vtikaje politiko med verstvo bega zdravega in vernega duha ljudstva, jemlje pod ščit duhovske mogočnosti razburjeno počenje njegovo, in da namerja podivjati verstvo.“

* (Sestavek „K. Havliček Borovskij,“) ki je izhajati začel v „listku Slov. Naroda“ na željo večstransko izrečeno dajemo posebej tiskati. Kedar bo dokončan, dobival se bo v majhni knjižici po nizki ceni pri našem opravištvu. Novim naročnikom ga brez plačeno prideneemo k prvemu listu, ktereга jim pošljemo.

* (Čuda naročnikov.) Kar naj tudi „Slov. gospodar“ po pravici graja na pasterku „Stajarski gospodar,“ ktereга dež. odbor v Gradcu izdaja, ene lastnosti „Štaj. gosp.“ vendar ne bo mogel nihče odrekati in ta lastnost ga dela „unicum“ med vsem časopisjem. „Štaj. Gosp.“ ima 2 piši dra plačujoča naročnika, — pr stavljalec pa 600 gol. nagrade ná leto.

* (Predelska železnica.) Slišimo, da se je c. k. komisar občnega nadgledstva, gospod Ferdinand Leonhard, ki je bil od visok. c. k. ministerstva za kupčijstvo poslan trasirat (merit) železno cesto od Beljaka čez Predel do Trsta, o izpeljavi in o razmerah zastran stroškov naj ugodnejše izustil. Imamo tedaj, pravi „Dom.“, veselo nado, da se boje ta za nas pravažna črta toliko gotovejše morda na državne stroške zidala.

(C. k. deželno šolsko svetovavstvo v Gorici.) Z najvišim sklepom od 12. t. m. je blagovolilo Nj. veličanstvo imenovati za administrativnega in gospodarstvenega poročevavca v šolskih zadevah pri dež. šolsk. svetovavstvu Goriškem primorskega namestništvenega tajnika Vil. Hahn-a plem. Hahnenbeck-skega pustivši mu dosednji službeni značaj; dalje za ude istega deželnega šolsk. svetovavstva za postavni službeni obrok (to je, za 6 let) učitelja verstva na c. k. gimnaziji Goriški Lovrence Pertout-a in Andreja Marušić-a; vodjo c. k. više realke v Gorici, Ferd. Gatti-a, in gimnazijskega profesorja v Gorici, Antona Klodića, kteri bo opravljal službo deželno-šolskega nadzornika. (Od deželnega odbora sta že — kakor je „Domovina“ o svojem času povedala — odločena gg. dr. Deperis in dr. Tonkli).

Naznamilo.

Na prodaj je prijetno posestvo v Lokarjah.

četrť ure od železniške postaje „St. Georgen“ (sv. Jurij pod Rif-nikom na slovenskem Stajarskem) na komisijski cesti blizo Celja, z 10 orali njiv, 9 orali travnikov, 2 1/2 oralom pašnika, 11 orali hoste, 2 oraloma vinograda. Poslopje je vse zidano, z opeko krito in prav v dobrem stanji. Za krčmarijo prav pripravno.

Prodaja

Jurij Mastnjak,

posestnik v Lokarjah blizo železniške postaje „St. Georgen“ (Südbahnstation).